

MAGA in Nederland: Deel 1

Een analyse van de *Make America Great Again*-beweging en haar mogelijke toekomst(en)

Liam Klein
Christopher Houtkamp
Nienke Wessel
Teun van der Laan

Clingendael Rapport

Clingendael

Netherlands Institute of International Relations

Clingendael

Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen

MAGA in Nederland: Deel 1

Een analyse van de *Make America Great Again*-beweging en haar mogelijke toekomst(en)

Liam Klein
Christopher Houtkamp
Nienke Wessel
Teun van der Laan

Clingendael Rapport
Februari 2026

Februari 2026

© Netherlands Institute of International Relations 'Clingendael'.

© Cover photo: Jon McNaughton, '[MAGA Symphony](#)' (2026). Shared by Donald Trump on Truth Social on January 30th, 2026.

Ongeautoriseerd gebruik van enig materiaal is een inbreuk op copyright, merkrecht, en / of ander recht. Indien een gebruiker materiaal wil downloaden van de website of van enige andere bron gerelateerd aan het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael' of Instituut Clingendael, voor persoonlijk of niet-commercieel gebruik, dan moet de gebruiker alle voorschriften en wetgeving voor copyright, merkrecht of overige gelijklopende kennisgevingen die zijn opgenomen en weergegeven in het oorspronkelijke materiaal in acht nemen.

Materiaal op de website mag worden gereproduceerd of openbaar gemaakt, verspreid of gebruikt voor publieke en niet-commerciële doeleinden, onder de voorwaarde dat Instituut Clingendael duidelijk als bron wordt vermeld. Toestemming voor gebruik van het logo van Instituut Clingendael is vereist. Deze toestemming kan worden verkregen door een mail te sturen aan de afdeling Communicatie van Instituut Clingendael via press@clingendael.org.

De hiernavolgende web link activiteiten zijn door Instituut Clingendael verboden en kunnen leiden tot inbreuk op merkrecht en copyright: links met oneigenlijk en ongeautoriseerd gebruik van het Clingendael logo in enige vorm, framing, inline links, of metatags, en hyperlinks of enige vorm van gebruik of toepassing van een link die de URL verbergt.

Over Instituut Clingendael

Het Nederlands Instituut voor Internationale Betrekkingen 'Clingendael' is een toonaangevende denktank en academie op het gebied van internationale betrekkingen. Met onze analyses, trainingen en publieke debat willen we overheden, bedrijfsleven, ngo's en de samenleving in bredere zin inspireren en equiperen, om zo een bijdrage te leveren aan een veilige, duurzame en rechtvaardige wereld.

The Clingendael Institute
P.O. Box 93080
2509 AB The Hague
The Netherlands

Volg ons op sociale media

 [@clingendaelorg](#)

 [The Clingendael Institute](#)

 [The Clingendael Institute](#)

 [clingendael_institute](#)

 [Clingendael Institute](#)

Email: info@clingendael.org

Website: www.clingendael.org

Over de auteurs

Liam Klein is Research Fellow bij het programma 'Strategic Foresight & Intelligence' binnen de Security Unit van Instituut Clingendael. Zijn onderzoek richt zich op Amerikaanse politiek, op de rol van ideologie in 21ste-eeuwse geopolitiek, en op *foresight*-verkenningen van het wereldtoneel.

Christopher Houtkamp is Senior Research Fellow bij Instituut Clingendael en hoofd van het programma 'Weerbaarheid' binnen de Security Unit van Clingendael en programmaleider van het surveyonderzoek in het kader van de Clingendael Buitenland Barometer.

Nienke Wessel is Data Scientist en Researcher bij het programma 'Weerbaarheid' binnen de Security Unit van Instituut Clingendael. Ze heeft onder andere een bachelor Amerikanistiek, en werkt aan het behalen van meerdere masters. In haar onderzoek combineert ze kwantitatieve en kwalitatieve methoden.

Teun van der Laan is Data Scientist en Researcher bij het programma 'Weerbaarheid' binnen de Security Unit van Instituut Clingendael. Hij richt zich op surveyonderzoek in het kader van de Clingendael Buitenland Barometer en onderzoek in het kader van het programma Weerbaarheid.

Dankwoord

De auteurs willen graag Monika Sie Dhian Ho, Bob Deen, Rem Korteweg, Mark Elchardus en Saskia Legein bedanken voor hun waardevolle feedback en overige hulp in het voltooien en uitbrengen van dit rapport. Speciale dank gaat uit naar Bart Visser voor zijn bijdrage aan het rapport.

Inhoud

1	Samenvatting	1
2	Inleiding	3
3	Conceptuele analyse van MAGA	6
	Introductie	6
	Wat is MAGA?	7
	Historische wortels	16
	Slotreflecties	18
4	Toekomstverkenningen	20
	Introductie	20
	Voorstelbare toekomsten van MAGA	20
	Toekomstverkenning 1: <i>True and Blue</i> MAGA	22
	Toekomstverkenning 2: Tech-soevereinen	26
	Toekomstverkenning 3: De Amerikaanse Adelaar	30
	Slotreflecties	34
5	Conclusie	36

1 Samenvatting

Dit rapport vormt het eerste deel van een drieluik over de Make America Great Again (MAGA)-beweging en de mogelijke gevolgen die deze beweging heeft voor Nederland. Deel 1 staat vooral stil bij MAGA zelf en is opgebouwd uit twee onderdelen. Het eerste onderdeel, 'Conceptuele analyse van MAGA,' buigt zich over het verleden en heden van MAGA: wat is de beweging en waar komt zij vandaan? Het tweede onderdeel, 'Toekomstverkenningen,' buigt zich over de toekomst van MAGA: in welke richtingen zou de beweging zich kunnen ontwikkelen?

De hoofdbevindingen zijn als volgt:

- **MAGA is een verkiezingslogan, een politieke coalitie en een (jonge) ideologie in één.** Er zijn gemeenschappelijke ideeën, waardoor je kunt spreken van een gedeelde MAGA-ideologie. Daarnaast herbergt de MAGA-coalitie ideologische **stromingen** die op essentiële punten juist wezenlijk verschillen.
- De belangrijkste **gemeenschappelijke ideologische elementen** binnen MAGA zijn: een **existentiële strijd tegen progressief-liberalisme**; een **focus op de teloorgang en renovatie van de westerse beschaving**; en een **afkeer van massa-immigratie**.
- De **zes MAGA-stromingen** die dit rapport identificeert zijn: **tech-libertarisme** (de libertarische en utopische politieke denkbeelden die gangbaar zijn bij Silicon Valley-elites); **christelijk nationalisme** (de overtuiging dat Amerika in diepste wezen christelijk is en een navenante ethiek moet uitdragen); **invloedssfeer-interventionisme** (de MAGA-variant van het neoconservatisme, waarin universele waardenbevordering wordt losgelaten maar het militarisme en interventionisme overblijft, om een eigen invloedssfeer te borgen); **alt-right** (de meest extreme alternatieven voor het liberalisme, vaak gepaard met geweldsverheerlijking en hiërarchisch en raciaal denken); **economisch populisme** (het idee dat de verarmde binnenlanden van Amerika moeten worden hersteld); en **anti-institutionalisme** (het verzet tegen een wereldwijde samenzwering van kwaadaardige overheden die overal tentakels hebben).
- De verschillende stromingen hebben **verschillende interpretaties van de 'grootseid'** (de G in MAGA) die hersteld moet worden in Amerika.

- De concrete onderwerpen, rolmodellen en historische precedents voor de MAGA-politiek zijn overwegend Amerikaans maar MAGA's ideologische fundament ligt overwegend in Europa.
- De ideologische en politieke toekomst van MAGA is onzeker. Door de diversiteit en interne (machts)strijd binnen de beweging vertoont deze een hoge mate van volatiliteit.
- **Twee toekomst van MAGA met hoge plausibiliteit en hoge impact op Nederland** uiten zich in de mogelijke dominantie van **(1) economisch populisme en (2) van alt-right en invloedssfeer-interventionisme.**
- Er is **reden tot zorg** over de snelle evolutie van de MAGA-beweging. **Extremes en gewelddadige stemmen**, die voorheen vooral in de marges van het Amerikaanse conservatisme opereerden, maken momenteel een snelle opmars naar het centrum van de aandacht en de macht.

2 Inleiding

Tijdens de Tweede Wereldoorlog ontstond een innige relatie tussen de VS en partners op het Europese continent. Deze **trans-Atlantische band** verstevigde tijdens de Koude Oorlog in de gezamenlijke confrontatie met de Sovjet-Unie. Amerikaanse steun voor West-Europese staten die nog moesten herstellen van de Tweede Wereldoorlog had een financieel, economisch, militair en technologisch aspect, en beperkte zich niet tot deze domeinen. Sommige Europese staten, zoals het Verenigd Koninkrijk, verwelkomden de Amerikaanse rol op het continent bijna zonder voorbehoud, terwijl andere Europese staten, zoals Frankrijk, zich meer gereserveerd opstelden. Er was dus verschil in enthousiasme over het leiderschap van Washington. Toch leek het Westen ‘één.’

Tot schrik van vooral Europese beleidsmakers is de hechte en min of meer gelukkige band tussen de VS en de Europese statenfamilie **in 2025 in sneltreinvaart veranderd**. Het sluitstuk van deze dramatische ontwikkeling spreekt boekdelen. In december 2025 publiceerde Washington de nieuwe ‘**Nationale Veiligheidsstrategie**’ (National Security Strategy of NSS). **De MAGA (Make America Great Again)-beweging** – de politieke beweging aangevoerd door Donald Trump – bevestigde daarin zwart op wit haar vijandige houding ten opzichte van de Europese Unie. De regering-Trump kondigde aan een actieve strategie te voeren om de ‘beschavingsuitwissing’ van Europa te voorkomen. Het codificeerde daarmee het denken dat prevaleert onder belangrijke aanvoerders van de MAGA-ideologie. De middelen? Het belonen van EU-kritische regeringen met de belofte van hechtere samenwerking, om zo andere EU-lidstaten op hetzelfde spoor te brengen, en in heel Europa vergelijkbare bewegingen aan de macht te helpen. De speech van vicepresident JD Vance in München begin 2025 kan worden gezien als het startschot van een Amerikaanse inmengingcampagne in Europa – met de NSS is deze campagne nu officieel overheidsbeleid.

Terwijl de Europese politieke elites met lede ogen toezien hoe de hechte trans-Atlantische band van na de Tweede Wereldoorlog ontrafelt, met de ruzie rondom Groenland als nieuw dieptepunt van de betrekkingen, is nog niet volledig duidelijk hoe de Europese, en in het bijzonder de Nederlandse, bevolking aankijkt tegen

de nieuwe plannen van MAGA met de EU.¹ Wat de één ziet als ongewenste buitenlandse inmenging, ziet een ander mogelijk als een duw in de goede richting om de Nederlandse samenleving te veranderen. Onderzoek van Pew Research uit juli 2025, een klein half jaar na de inauguratie van president Trump en vóór de publicatie van de NSS, laat zien dat de meerderheid in talrijke Europese landen – waaronder Nederland – een negatieve opinie is gaan koesteren over de Verenigde Staten.² Tegelijkertijd kenmerkt het Europese continent zich door politieke instabiliteit, en zijn politieke bewegingen die door MAGA, of aanverwante organisaties, worden gesteund, zoals AfD in Duitsland en Reform UK in het Verenigd Koninkrijk, gegroeid in de opiniepeilingen.

Te midden van interne politieke turbulentie en ondermijnende uitspraken over de EU en NAVO van een oude, grote vriend, lijkt Europa in een soort **geopolitieke rouw**. Dit rouwproces is begrijpelijk en misschien zelfs noodzakelijk. Maar als de Europese landen de regie over hun eigen toekomst niet kwijt willen raken, zal rouw moeten samengaan met een heldere diagnose van de situatie en de mogelijkheden tot actie. **De ruimte om zelf te handelen slinkt snel, en een nieuwe strategie met nieuwe handelingsperspectieven met betrekking tot de trans-Atlantische relatie lijkt onvermijdelijk. Deze studie wil aan dat proces een bijdrage te leveren.**

***

Dit rapport vormt het eerste deel van een drieluik over de MAGA-beweging en de gevolgen die deze beweging heeft en zou kunnen hebben voor Nederland. Het huidige eerste deel staat vooral stil bij MAGA zelf. Waar komt deze politieke beweging vandaan? Wat wil MAGA precies? Welke verschillende smaken of

-
- 1 Zie bijvoorbeeld de kritische reactie van Antonio Costa (Voorzitter Europese Raad) op de bemoeienis van de Verenigde Staten met Europese politiek: NOS, '[Voorzitter Europese Raad: VS moet zich niet bemoeien met Europese politiek](#)', 8 december 2025. Zie ook Friedrich Merz (Bondskanselier Duitsland) die verklaart dat de 'Pax Americana' verleden tijd is: Eloi Passot, '[«Les décennies de la 'Pax Americana' sont en grande partie terminées» : face au retrait américain, Friedrich Merz appelle les Européens au sursaut](#)', Le Figaro, 14 december 2025. De Deense Veiligheidsdiensten hebben de Verenigde Staten inmiddels bestempeld als een veiligheidsrisico. Zie Trees Vanhoutte, '[Militaire inlichtingendienst van Denemarken bestempelt VS als 'Veiligheidsrisico'](#),' VRT, 12 december 2025.
  - 2 Richard Wike, Jacob Poushter, Laura Silver and Janell Fetterolf, '[Views of the United States](#),' Pew Research Center, 11 juni 2025.

stromingen kan men onderscheiden binnen de coalitie? En hoe zou de toekomst van de MAGA-beweging eruit kunnen zien?

Het rapport bestaat uit **twee hoofdonderdelen**. In het eerste onderdeel ('Conceptuele analyse van MAGA') wordt stilgestaan bij zowel de ideologische kernelementen als de historische wortels van de MAGA-beweging. Door de ideologische en historische aard van de beweging te analyseren, kan de volledige diversiteit, de lange voorgeschiedenis en de interne logica van MAGA beter op waarde worden geschat. Zo ontstaat een gedetailleerd beeld van waar de beweging **nu** staat. In het tweede onderdeel ('Toekomstverkenningen') staat juist de **toekomst** van de MAGA-beweging centraal. Op basis van de conceptuele analyse wordt in dit onderdeel de vervolgvraag gesteld hoe MAGA zich de komende jaren kan gaan ontwikkelen. Deze toekomstverkenningen zijn bedoeld als ruwe schetsen van enkele mogelijkheden; zij zijn niet bedoeld als hoge-resolutieanalyses of voorspellingen.

3 Conceptuele analyse van MAGA

Introductie

'Make America Great Again' of 'MAGA' is de afgelopen tien jaar veranderd van Donald J. Trumps persoonlijke **verkiezingslogan** naar een **politieke coalitie**. Deze coalitie wordt bijeengehouden door gedeelde belangen maar ook door gedeelde morele, historische en (geo)politieke opvattingen. Vanwege de gedeelde ideeënwereld is MAGA, naast een verkiezingslogan en politieke coalitie, ook een **ideologie**. In de hier gehanteerde definitie is ideologie een diagnose van de huidige wereld, een idee van de ideale samenleving en een idee over hoe van het eerste naar het tweede te gaan. MAGA's ideologie is echter jong vergeleken met bijvoorbeeld het liberalisme of het Marxisme. Terwijl het liberalisme eeuwen de tijd heeft gehad om ideologisch uit te kristalliseren, heeft de specifieke revolutionaire vorm van conservatisme die MAGA vertegenwoordigt minder vaste vorm. Naast enkele kernbeginselen staat er nog een hoop ter discussie binnen de coalitie zelf. Moet Israël onvoorwaardelijk worden gesteund? Is terugtrekking of agressie de juiste grondhouding in het buitenlandbeleid? Op de precieze invulling en uitwerking van MAGA's ideologie bestaan verschillende – soms zelf tegengestelde – perspectieven. Dat is altijd het geval in 'ideeënfamilies' zoals MAGA (of het Marxisme of het liberalisme), maar vooral als deze jong zijn en belangrijke ideologische geschillen nog beslecht moeten worden.

Door de significante verschillen binnen de MAGA-coalitie wordt het mogelijk om verschillende ideologische **stromingen** te identificeren. Deze stromingen vertegenwoordigen uiteenlopende invullingen van MAGA's visie op de wereld en op de Verenigde Staten. Deze verschillen van invulling zijn wezenlijk: zij kunnen de aanleiding vormen voor hevige onderlinge ruzies binnen de politieke coalitie. Toch worden alle varianten van MAGA gebouwd rondom dezelfde ideologische basisstructuur.

In dit onderdeel wordt het ideologische karakter van MAGA geanalyseerd, zowel op de inhoud als op de stijl. Eerst worden de kernelementen van de gedeelde basisstructuur van deze ideologie weergegeven. Daarna wordt elke stroming

in groter detail in kaart gebracht in een taxonomische tabel. Ten derde wordt stilgestaan bij de historische wortels van MAGA in de Amerikaanse politieke cultuur, aangezien deze verkiezingslogan, coalitie en ideologie, die in Europese beleidskringen als zeer verrassend wordt ervaren, niet in een vacuüm is ontstaan.

MAGA-gelieerde actoren worden uiteraard niet alleen door ideologische motieven gedreven. Net als bij iedere politieke beweging is er meestal sprake van een mix van eigenbelang, opportunisme en ideologische motivering. Het is extra aantrekkelijk om een ideologisch narratief met passie uit te dragen als de weerstand klein is en de mogelijkheden tot zelfverrijking groot. Maar materiële prikkels zijn universeel en bovendien genoeg uitgelicht in de media en de vakliteratuur als het om MAGA draait.³ De ideologische invalshoeken zijn daarentegen juist beweging-specifiek, onderbelicht en te weinig geanalyseerd. Daarom buigt dit rapport zich vooral over het ideologische karakter van MAGA. Wat is het politieke project van deze beweging? Wat wil MAGA precies?

Wat is MAGA?

Ideologische kernelementen – gemeenschappelijk

Binnen MAGA's bonte coalitie zijn wel degelijk gedeelde elementen te herkennen. De **afkeer van het liberalisme** is wellicht de belangrijkste gemene deler. Met 'liberalisme' wordt in deze context de Amerikaanse variant bedoeld: de opvattingen, aannames en doelen die dominant zijn in vooruitstrevende, stedelijke centra in de VS, vooral aan de kusten. In deze studie zal deze boeman in het vervolg aangeduid worden als '**progressief liberalisme**' om verwarring te voorkomen. Het behelst onder andere het geloof in de fundamentele gelijkheid van mensen wereldwijd; de opvatting dat systemisch racisme verantwoordelijk is voor een groot deel van de maatschappelijke ongelijkheid; een historisch besef van continue en geleidelijke vooruitgang en verbetering; de omarming van economische globalisering; een afwijzing van unilaterale nationale assertiviteit en een navenant kritische blik op het Amerikaanse (en westerse) verleden.

---

3 Zie bijvoorbeeld David D. Kirkpatrick, '[The Number: How Much Is Trump Profiting off the Presidency?](#)' The New Yorker, 11 augustus 2025; Adam Serwer, '[The Mafia Presidency](#),' The Atlantic, 8 november 2025; Timothy Snyder, '[The Grift Bubble: A Political Theory of American Collapse](#),' Thinking about... Substack blog, 16 november 2025.

Alle varianten van MAGA verwerpen deze progressieve invulling van het liberalisme als een extremistische en gevaarlijke ideologie. Volgens een breed gedeeld begrip binnen MAGA is het kosmopolitische karakter van progressief-liberalisme specifiek ontworpen om de potentie en kracht van sterke en grootse naties zoals de VS te ketenen. De internationale rechtsorde staat vooral in dienst van de zwakkeren, ten nadele van de sterksten en dat mag Amerika niet accepteren. MAGA-kopstukken verwijzen steevast naar de ‘globalistische’ samenzwering die inclusie en begrip predikt voor andere culturen en volkeren – alle culturen en alle volkeren *behalve* de westerse. **De strijd tegen de globalistische wereldorde van het progressief liberalisme is de bestaansreden voor de MAGA-beweging.** Waar de verschillende ideologische stromingen van MAGA in verschillen is hun visie op wat progressief liberalisme moet vervangen. Een ‘gezuiverde’ vorm van het liberalisme? Witte suprematie? Een bestuursfilosofie die terugvoert op Oudgriekse, Romeinse en Middeleeuwse denkers?

Een tweede gemeenschappelijk element is **de diagnose over de schade die het progressief-liberalisme zou hebben aangericht.** De schadelijke effecten zijn volgens MAGA niet per ongeluk tot stand gekomen, maar willens en wetens toegebracht. Het centrale thema van Donald Trumps eerste inauguratie-toespraak, op 20 januari 2017, was **‘American carnage.’** Niet ‘verval’ of ‘telooorgang’ – maar **‘slachtpartij.’**⁴ Met deze gewelddadige, handelingsgerichte woordkeuze zette Trump de toon binnen de MAGA-beweging voor een focus op de moedwilligheid waarmee liberaal bestuur zou hebben ‘huisgehouden’ in de Amerikaanse samenleving.

Ten derde worden alle stromingen binnen de MAGA-ideologie gekenmerkt door een paradoxale houding jegens diversiteit en pluralisme. MAGA wijst het progressief-liberale streven naar diversiteit, gelijkheid en inclusie (DEI) principieel af als een dwingend, totalitair idee dat van de gehele wereld een eenheidsworst probeert te maken en verzet zich tegen positieve discriminatie op basis van ras, gender, etc. Tegelijkertijd verwijt MAGA het progressief-liberalisme een beknotting van de vrijheid van meningsuiting en bepleiten woordvoerders een grotere openheid richting andersdenkenden. Echte diversiteit, zo stelt bijvoorbeeld Peter Thiel in een speech in 2021, vereist een rigide nationalisme, omdat alleen sterke natiestaten de lokale eigenheid en diversiteit kunnen

---

4 Donald Trump, [‘The Inaugural Address,’](#) The White House, 20 januari 2017.

beschermen.⁵ JD Vance verdedigt op soortgelijke wijze in een speech in juli 2025 de aanhangers van de Zuidelijke Confederatie (een verbond ter instandhouding van de slavernij) tegen de uitsluiting en 'haat' van progressieve liberalen.⁶ Jonathan Keeperman, MAGA-gelieerde uitgever, beroept zich op het liberale ideaal van de (vrije, open) marktplaats van ideeën bij het uitleggen van zijn wens om fascistische teksten te publiceren.⁷

Ten slotte valt op hoezeer **beschavingsdenken** centraal staat in vrijwel alle narratieven binnen de MAGA-beweging. **Sommige van de gebeurtenissen die de voedingsbodem creëerden voor MAGA's verkiezingsoverwinningen – zoals de nasleep van de recessie van 2008-2011 of de inflatiegolf van 2022 – waren vrij technocratisch van aard. Toch beperkt MAGA's visie zich niet tot een zuiver financieel-economische of bestuurlijke diagnose.**⁸ De nadruk in MAGA-analyses ligt meestal juist op de breedst mogelijke socio-culturele patronen, die in de richting zouden wijzen van een fatale crisis voor de westerse beschaving.⁹ Massa-immigratie is voor MAGA de grootste bedreiging voor het voortbestaan van de westerse beschaving, omdat met de demografische verschuiving ook een culturele ontwrichting zou plaatsvinden. Volgens MAGA is de migratiecrisis die zowel de VS als Europa teistert bewust opgewekt door de progressief-liberale elite. **Omdat de diagnose zo radicaal is, waarbij niets minder dan de westerse beschaving beschermd moet worden tegen 'het kwaad,' volstaan beperkte**

---

5 Peter Thiel, '[Nationalism Breaks the Dogma Machine.](#)' National Conservatism Conference II (YouTube video), 9 november 2021.

6 JD Vance, '[Vice President JD Vance Accepts The Claremont Institute's Statesmanship Award.](#)' Claremont Institute (YouTube video), 8 juli 2025.

7 Jonathan Keeperman & Ross Douthat, '[The New Culture of the Right: Vital, Masculine and Intentionally Offensive.](#)' The New York Times, 1 mei 2025.

8 Will Weissert, '[How the 2008 Financial Crisis Fuels Today's Populist Politics.](#)' PBS, 15 maart 2023.

9 Donald Trump, '[Donald Trump's Keynote Speech in Warsaw.](#)' NBC News (YouTube video), 6 juli 2017; Jack Posobiec, '[Western Civilization Is the Greatest Achievement in All of History and That Achievement Now Is Under Threat.](#)' Human Events, 28 april 2024; Frank Furedi, '[Will Western Civilization Be Conquered from Within?](#)' Roots & Wings Substack blog, 20 mei 2024; Jerry Newcombe, '[The Ongoing War on Western Civilization.](#)' Townhall, 18 augustus 2024; Sean Hannity, '[A Hannity Interview with Donald Trump & Elon Musk.](#)' Fox Nation, 18 februari 2025; Kristi Noem, '[Kristi Noem speaks at first-ever CPAC in Poland.](#)' LiveNOW from FOX (YouTube video), 27 mei 2025; Samuel Samson, '[The Need for Civilizational Allies in Europe.](#)' State Department Substack blog, 27 mei 2025. Gezien deze intense focus op de teloorgang van de westerse beschaving is MAGA eerder een ideologische nakomeling van de cultuurdoemdenker Oswald Spengler dan van de libertariër Ayn Rand. Voor de link tussen westers verval, massa-immigratie, liberale samenzwering en Oswald Spengler, zie Roger Scruton, '[The Future of European Civilization: Lessons for America.](#)' The Heritage Foundation, 8 december 2015.

ingrepen niet meer en zijn de meest radicale maatregelen gerechtvaardigd, ook al staan deze haaks op de grondwet.

MAGA's nadruk op de wedergeboorte van de westerse beschaving stopt niet bij de landsgrenzen maar waaiert ook uit naar andere regio's, met name Europa. MAGA is op dit vlak niet isolationistisch. De beweging betracht over het algemeen terughoudendheid in zaken die het culturele en economische belang van de VS niet dienen. Maar als het op Europa aankomt, zijn veel MAGA-prominenten juist van mening dat een assertieve opstelling van Washington wél het (beschavings)belang van Amerika dient. Europa moet bevrijd worden van de vermeende onderdrukking vanuit het progressief-liberalisme, in het bijzonder door de kwalijke supranationale Europese Unie, net zoals Amerika is bevrijd door Donald Trumps overwinningen in 2016 en 2024. **Zolang Europa onder het liberaal-globalistische juk van de Europese Unie zucht, is MAGA's reddingsoperatie van de westerse beschaving nog niet voltooid.**¹⁰ Op die manier houdt MAGA vast aan de historische Amerikaanse bevrijdersrol ten aanzien van Europa, zoals tijdens de Eerste en Tweede Wereldoorlog en ziet het Europa nog steeds als onlosmakelijk verbonden met de VS in een gedeeld cultureel project. Deze relatie wordt door MAGA echter heel anders ingevuld dan door degenen die de afgelopen decennia de trans-Atlantische relatie hebben vormgegeven.

Ideologische kernelementen – per stroming

Minstens net zo belangrijk als de gedeelde overtuigingen en doelen zijn de onderlinge ideologische verschillen binnen deze paraplubeweging. Want: hoe moet het progressief-liberale gevaar precies worden gedefinieerd? Wie zijn natuurlijke bondgenoten en wie zijn natuurlijke vijanden? Hoe moet het liberalisme worden bestreden, in welke volgorde en met welke prioriteiten? Welke middelen zijn geoorloofd om de samenleving te redden en hoe ziet de ideale samenleving er überhaupt uit? Op deze vragen lopen de antwoorden sterk uiteen, soms zelf in diametraal tegengestelde richting. Elon Musks explosieve ruzie met Donald Trump en Stephen Bannon over, respectievelijk, budgetwetgeving en hooggeschoolde immigratie waren spraakmakende uitingen van zulke tegenstellingen.¹¹

---

10 Voor een analyse van MAGA's vijandige houding tegenover de EU, zie Liam Klein, ['The Sources of American Conduct: How MAGA Ideology Could Turn the USA into the EU's Implacable Adversary,'](#) Clingendael Alert, 30 april 2025. Zie ook White House, ['National Security Strategy of the United States of America,'](#) 4 december 2025, pp. 25-27.

11 Steve Inskeep & Obed Manuel, ['No 'Going Back' for Elon Musk after Calling for Trump Impeachment, Says Steve Bannon,'](#) NPR, 6 juni 2025.

Uiteindelijk komt alles neer op de ‘G’ binnen MAGA. Als ‘Make America Great Again’ de vage belofte is, wat verstaat men dan precies onder de **grootsheid** van Amerika, en in bredere zin het Westen, die hersteld moet worden? Terwijl tech-libertariërs zoals Peter Thiel het antwoord zoeken in extreem kapitalisme en miljardairsmessianisme, zoeken economische populistten zoals Stephen Bannon en Tucker Carlson juist de oplossing in een betere bescherming van arbeiders. **De verschillende invullingen die aan grootsheid worden gegeven, vertegenwoordigen de verschillende smaken binnen de MAGA-beweging.**

Deze smaken kunnen het best gezien worden als ideologische **stromingen in plaats van afgebakende facties, omdat er een zekere mate van overlap bestaat.** Zo heeft de tech-libertariër Peter Thiel bijvoorbeeld een belang bij de annexatie van Groenland – en steunt hij daarmee de beleidsprioriteiten van het invloedssfeer-interventionisme – omdat hij vroege investeerder is in Praxis, een utopische onderneming die de mogelijkheden verkent om op Groenland een libertarische kolonie te stichten.¹² Individuele MAGA-kopstukken kunnen duidelijk aan een specifieke stroming verbonden zijn, of kunnen zich identificeren met meerdere stromingen en overkoepelende narratieven opzoeken. Indien meerdere stromingen zich vertegenwoordigd voelen door dezelfde leider verbreedt dat zijn machtsbasis, zoals het geval is bij Trump.

De zes stromingen zijn de volgende:

1. **Tech-libertarisme**

Vanaf de jaren '90 hadden de tech-ondernemers van Silicon Valley een stille overeenkomst met het bestuur in Washington: zij zouden lucratieve contracten bij de overheid krijgen en tegelijkertijd worden omarmd als morele voorhoede en in ruil daarvoor zouden ze de VS een technologisch voordeel verschaffen. Marc Andreessen verwijst nostalgisch naar dit vergelijk als ‘the Deal.’¹³ Onder Bidens regering is antitrustwetgeving in werking gesteld om de grote macht van deze techbedrijven aan banden te leggen. Daardoor hebben veel tech-ondernemers zich radicaal afgewend van de progressief-liberale politiek van de Democratische Partij en hebben zij zich onder MAGA's banier geschaard. Met tech-libertarisme wordt in dit verband verwezen naar

---

12 Margaux MacColl, ‘[I Went to Greenland to Try to Buy It: Meet the Founder Who Wants to Recreate Mars on Earth.](#)’ TechCrunch, 15 november 2024.

13 Marc Andreessen & Ross Douthat, ‘[How Democrats Drove Silicon Valley Into Trump’s Arms.](#)’ The New York Times, 17 januari 2025.

de gedeelde opvattingen over vrijheid, democratie en de overheid van deze rechts-radicalen tech-ondernemers.

2. **Christelijk nationalisme**

Christelijk nationalisme wordt hier gedefinieerd als het idee dat Amerika van oorsprong in diepste wezen een *christelijke natie* is en dat ook in het heden weer zou moeten worden. De staat is niet neutraal en hoort ook niet neutraal te zijn maar heeft een opvoedende, paternalistische taak om (één) visie van het goede leven te verspreiden onder de bevolking. Het christendom is volgens deze stroming een centrale pijler van het goede leven in de westerse beschaving. Er bestaan in de VS momenteel zowel invloedrijke Protestantse als Rooms-Katholieke invullingen van het christelijk nationalisme – tussen deze varianten wordt hier geen onderscheid gemaakt.

3. **Invloedssfeer-interventionisme**

Deze vleugel binnen MAGA kent zijn oorsprong in het neoconservatisme van de jaren '80 en daarna. Invloedssfeer-interventionisme is in feite MAGA's vervolg op het neoconservatisme. Het neoconservatisme van weleer combineerde een militaristische, strijdlustige houding naar vijandige regimes in het buitenland met een zelfverklaarde morele missie om volkeren wereldwijd 'vrijheid' en 'democratie' te brengen (terwijl er doorgaans eveneens economische en geostrategische belangen speelden). Onder de invloed van MAGA wordt het militarisme voortgezet – het Department of Defense is zelfs omgedoopt tot het Department of War, waarbinnen een 'krijgersethos' hersteld zou moeten worden – maar is de morele missie grotendeels komen te vervallen. De missie van het invloedssfeer-interventionisme is minder wereldwijd dan die van het neoconservatisme en, vanuit MAGA, vooral beargumenteerd vanuit de behoefte aan een invloedssfeer, hoewel deze invloedssfeer ruim lijkt te worden gedefinieerd (inclusief bijvoorbeeld Latijns-Amerika, de Indo-Pacific, Canada en Groenland).

4. **Alt-right**

Vanaf het begin is MAGA ook toevluchtsoord voor de meest duistere aspecten van het Amerikaanse politieke landschap. Eerst waren nazistische, fascistische, racistische en wit-nationalistische ideeën over de wedergeboorte van Amerika vooral te vinden in de marges van het internet, op online fora zoals 4chan en 8chan. Gaandeweg zijn zulke stemmen luider en meer *mainstream* geworden. De *alt-right* is een verzamelterm voor de meest

gewelddadige, meest radicale afwijzingen van de liberale rechtsorde in het MAGA-discours.

5. Economisch populisme

MAGA's belofte om Amerika te her-industrialiseren, om banen terug te halen, inflatie terug te dringen, de economische globalisering terug te draaien, olie op te boren voor goedkope energie, etc., moet vooral de werkende klasse aanspreken. Deze werkende klasse voelt zich in Amerika deels in de steek gelaten door de Democratische Partij, die zich sinds de jaren '70 electoraal vooral heeft toegelegd op vermogende bewoners van de stedelijke centra en op sommige minderheden.¹⁴ Daarom biedt MAGA ook een onderkomen voor denkers en politici die zich vooral (zeggen) toe (te) willen leggen op het verbeteren van het leven van de 'gewone Amerikaan.' Dit aspect van MAGA wordt hier aangeduid als economisch populisme.

6. Anti-institutionalisme

Ten slotte biedt MAGA ook een onderkomen aan politieke krachten die zich bovenal tegen de gevestigde orde keren. Onder het anti-institutionalisme wordt in dit verband de diagnose verstaan van grootschalige samenzwering waarin de overheid (vooral de veiligheidsdiensten), enkele grote bedrijven, buitenlandse mogendheden en een satanistencultus van 'de elite' centraal staan. De bekendste uitingen van dit aspect van MAGA zijn Pizzagate en QAnon.

In onderstaande **taxonomie** zijn de verschillende ideologische stromingen binnen de MAGA-beweging beknopt weergegeven. In de eerste kolom worden de ideologische stromingen zelf opgesomd. In het selecteren van labels is gekozen voor termen die door MAGA-vertegenwoordigers zelf worden omarmd en die relatief herkenbaar zijn voor een Nederlands publiek. In de tweede kolom zijn enkele invloedrijke vertegenwoordigers van die stroming genoemd. Het gaat in deze tweede kolom om toonaangevende denkers en theoretici binnen de stroming – kabinetsleden zijn buiten beschouwing gelaten, maar andere beleidsmakers zijn wel meegenomen, als zij een wezenlijke intellectuele bijdrage aan de stroming in kwestie leveren. In de derde kolom staan kernwaarden en breed gedeelde doelen binnen de stroming samengevat. In de vierde en laatste kolom staat in steekzinnen beschreven hoe de ideale samenleving er voor de stroming uitziet – welke toekomstige grootsheid van Amerika binnen die stroming als politiek kompas dient.

---

14 Zie ook Thomas Frank, *Listen Liberal, or, Whatever Happened to the Party of the People?* (2016).

Stromingen	Denkers	Ideologische kernelementen/speerpunten	Definitie van 'grootseheid'
Tech-libertarisme	Peter Thiel Elon Musk Marc Andreessen Curtis Yarvin Joe Lonsdale Shyam Sankar	<ul style="list-style-type: none"> → De 'technologierace' met China moet worden gewonnen → Deregulering (dark) web, AI & crypto → De overheid moet functioneren zoals een bedrijf: efficiënt en autoritair → Hyperindividualisme, roofdierkapitalisme 	De VS moeten kritieke techsectoren domineren en de eigen algoritmes aan anderen opleggen. AI-ecosystemen opzetten die pro-Amerikaans en pro-westers zijn. Individuele vrijheid en technologisch accelerationisme staan boven democratie. Hooggeschoolde immigratie is, in tegenstelling tot massa-immigratie, nodig voor de techsector.
Christelijk nationalisme¹⁵	Adrian Vermeule Samuel Samson Charlie Kirk Kevin Roberts Patrick Deneen Doug Wilson	<ul style="list-style-type: none"> → Herintroductie van ouderwetse, op het christendom gestoelde, normen en waarden → Paternalistisch, autoritair bestuur → Amerika is een christelijke natie: (gedeeltelijke) opheffing van de scheiding tussen kerk en staat 	De VS moeten morele 'grootseheid' en waardigheid nastreven, desnoods met dwang opgelegd. Abortus en pornografie moeten verboden worden, en het traditionele gezin gestimuleerd. Het einde van het pluralisme en relativisme van de liberale postmoderne samenleving wordt ingeluid. Massa-immigratie wordt gestopt om een gezamenlijke morele orde te behouden.
Invloedsfeer-interventionisme	Michael Anton Elbridge Colby Yoram Hazony Ben Shapiro	<ul style="list-style-type: none"> → Westerse waarden worden vooral gekenmerkt door politieke vrijheid en nationale soevereiniteit → Deze waarden worden constant bedreigd door wereldomspannende imperialistische projecten zoals het Marxisme, het kalifaat, het Sjiisme en het progressief-liberalisme (dat laatste in de vorm van 'supranationale' instituties zoals de EU en VN)¹⁶ → Om Amerika's unieke culturele erfenis veilig te stellen, naast andere naties/beschavingen die ook bestaansrecht hebben, moet de eigen invloedsfeer worden gevrijwaard van vijandige invloed, zo nodig met geweld 	De VS kunnen wereldwijd hun nationale belangen blijven behartigen, zonder in de verdrukking te komen door China's opkomst en zonder zichzelf te verliezen in <i>imperial overstretch</i> of mondiale waardenbevordering. Trots westerse naties zoals de VS, Israël en het VK vervullen een voorbeeldfunctie door te zegevieren op supranationale projecten zoals het Marxistisch communisme, de EU en de VN. Massa-immigratie wordt gestopt om de exceptionele (in de VS dominante) westerse cultuur veilig te stellen en om controle over de eigen grenzen terug te pakken, als uiting van nationale soevereiniteit.
Alt-right¹⁷	Costin Alamaru Nick Fuentes Kanye West Jared Taylor Stew Peters	<ul style="list-style-type: none"> → Er is een wereldwijd complot van de zwakkeren om de sterksten te ketenen → Natuurlijke, biologische hiërarchie moet hersteld worden → Gewelddadige zuivering kan nodig zijn 	De sterksten domineren de zwakkeren ongegeneerd. Kleinzielige wetten en normen doen er niet meer toe. Nieuwe orde op basis van aangeboren eigenschappen en talenten. Massa-immigratie wordt gestopt om 'de betere soort' demografisch te behoeden.
Economisch populisme	Stephen Bannon Tucker Carlson Oren Cass	<ul style="list-style-type: none"> → Verarmde, zieke, drugsverslaafde gemeenschappen moeten worden hersteld → Militair-industriële en farmaceutische lobby's moeten worden teruggedrongen. → Isolationisme in buitenlandbeleid → Economisch protectionisme & herverdeling 	'Fly-over country' beleeft een nieuwe bloeitijd. Het kapitalisme wordt beteugeld en de werkende klasse deelt in de welvaart. Verwoeste gemeenschappen worden weer gezond en relatief welvarend. Massa-immigratie wordt gestopt om de maatschappelijke cohesie en solidariteit te herstellen en meer banen voor Amerikanen te behouden.
Anti-institutionalisme¹⁸	Marjorie Taylor Greene Laura Loomer Alex Jones	<ul style="list-style-type: none"> → 'Het systeem' is niet te redden → Libertarische opvattingen over de staat en het individu → De overheid spant voortdurend samen tegen de burger → Er bestaat een kwaadaardige elite van pedofielen → Opheffing van de deep state vereist een revolutie 	Na de Grote Ontmaskering van de kwaadaardige elite kan men in vrede een nieuwe, rechtvaardige gemeenschap opbouwen op libertaire grondslag, waar oprechtheid en individuele autonomie centraal staan.

Waar hoort Donald J. Trump in dit taxonomische overzicht? **Als de zes stromingen de zes ideologische paarden voorstellen die de figuurlijke strijdwagen van de MAGA-politiek trekken, dan heeft Trump de rol van de ideologische wagenmenner.**

Trump heeft zelf (al sinds de jaren '80) een abstract idee van de oneerlijkheid van de door de VS geleide wereldorde, die tegen de VS zelf gekant zou zijn, gecombineerd met een zero-sum mentaliteit van absolute winnaars en absolute verliezers.¹⁹ De rest laat hij graag invullen door anderen in zijn omgeving, op de momenten dat het hem goed uitkomt en op manieren die hem persoonlijk bevallen. Zo lijkt Trump gecharmeerd van het militaire machtsvertoon dat het invloedssfeer-interventionisme toejuicht en dat in januari 2026 te zien was in Washingtons opstelling jegens Venezuela en Groenland, ondanks Trumps isolationistische verkiezingsbeloftes. Trump laat anderen de inhoud van MAGA mede invullen omdat hij, ten eerste, zelf ideologisch zeer flexibel is en, ten tweede, omdat zijn steunpilaren op deze manier het gevoel krijgen sturing te kunnen geven aan, en zeggenschap te verkrijgen over, het politieke project. **Zolang aanhangers van elke afzonderlijke stroming het gevoel hebben dat zij Trumps agenda gedeeltelijk bepalen, leveren zij MAGA's stuwkracht.** Maar de ambities druisen dikwijls tegen elkaar in. Daardoor moet Donald Trump constant laveren tussen de ideeën en belangen van zijn diverse achterbannen. Als een wagenmenner moet hij aansporen of bijsturen. Of, zoals het schilderij van Trump-aanhanger Jon McNaughton op de voorkant van dit rapport verbeeldt: Trump is

---

15 Odette Yousef, ['Pete Hegseth's Tattoos Are Raising Some Eyebrows,'](#) NPR, 14 november 2024; Josh Marcus, ['Hegseth Attended Service at Church of 'Christian Nationalist' Pastor...'](#) The Independent, 7 augustus 2025; Laura Barrón-López & Shrai Popat, ['Flag Associated with Christian Nationalism Flown at Alito's Beach House,'](#) PBS News, 23 mei 2024.

16 Oekraïne vormt een lastig vraagstuk binnen deze MAGA-stroming. Is Oekraïne één van die trotse naties die door een semi-imperialistisch regime wordt bedreigd, of is het juist Rusland die door een imperialistische NAVO-structuur in de verdediging is gedrukt? En als Oekraïne wel MAGA's sympathie verdient, is het dan belangrijk genoeg om grootschalige militaire en financiële steun te verdienen of leidt de oorlog in Oost-Europa af van de veel belangrijkere confrontatie met China?

17 Michael Edison Hayden, ['Stephen Miller's Affinity for White Nationalism Revealed in Leaked Emails,'](#) Southern Poverty Law Center, 12 november 2019; Katie Rogers, ['Stephen Miller Offers A Strongman's View of the World,'](#) The New York Times, 6 januari 2026.

18 Tess Owen, ['Kash Patel's Political-Persecution Fantasies,'](#) The New Yorker, 30 januari 2025; David Gilbert, ['How Dan Bongino Went from Infowars to FBI Deputy Director,'](#) Wired, 24 februari 2025.

19 Zie o.a. Philip E. Auerswald et al., ['Trump's NATO Hostility and Russia Relations Trace Back to 1987,'](#) The Hill, 4 april 2025.

als de dirigent van de MAGA-symfonie. Hij maakt zelf geen ideologische muziek maar coördineert de verschillende geluiden binnen zijn coalitie. Zodra één kracht – één ideologisch paard of muziekinstrument – te dominant of juist te zwak wordt, kan het geheel volledig uit evenwicht raken.

Historische wortels

De electorale en organisatorische geschiedenis van MAGA is zeer kort. In strikte zin bestaat de MAGA-beweging sinds Trump zijn verkiezingscampagne aankondigde in 2015. In bredere zin – als cultureel en intellectueel fenomeen – reiken de wortels van de MAGA-beweging echter tot aan het begin van de Amerikaanse republiek. Bij een historische duiding van MAGA moet onderscheid worden gemaakt tussen de stijl en de inhoud van deze beweging.

MAGA's politieke stijl in historisch perspectief

MAGA is de meest recente episode van wat de historicus **Richard Hofstadter** in 1964 '**the paranoid style in American politics**' noemde. Verwijzend naar Barry Goldwater (de eerste rechts-populistische presidentskandidaat van de VS) merkte Hofstadter op dat Amerika eens in de zoveel jaar in de greep raakt van een **samenzweringspaniek**. De 'paranoia' van zulke episodes keert zich telkens tegen de vermeende verspreiding van een kwade, vreemde, on-Amerikaanse ideologie die de republiek van binnen uitholt en gestaag toewerkt naar de vestiging van een tirannie. Dit was het geval in het Revolutionaire tijdperk (ca. 1750-1783), waarin elke nieuwe beslissing vanuit het Britse koloniale bestuur werd gezien als een gevaarlijke innovatie die de Amerikaanse levensstijl in gevaar zou brengen. Na de Amerikaanse Revolutie werden de pijlen gericht op de Franse revolutionaire doctrine en de vrijmetselarij (1790-1800), op het katholicisme (1850-1870), op het Marxisme en anarchisme (1910), en op het Marxisme en liberalisme (1950-1980).²⁰ Tijdens elke episode vormt het **Amerikaans exceptionalisme** de directe aanleiding voor een **cultureel zuiveringsdiscours**. Juist omdat Amerika het laatste toevluchtsoord voor echte vrijheid moet zijn, en daarom fungeert als een reddingsboei voor de mensheid, is het van het grootste belang om de republiek te redden van ideologische perversie.

---

20 Richard Hofstadter, *The Paranoid Style in American Politics and Other Essays* (1965). Zie ook Marijn Kruk, *De Opstand: De Populistische Revolte en de Strijd om de Ziel van het Westen* (2024), pp. 33-34.

In de eenentwintigste eeuw is MAGA de meest recente manifestatie van dit 'enemy from within'-denken. Drie zaken springen daarbij in het oog. Ten eerste draait *the paranoid style* altijd om complotten: er zijn kwade krachten actief die doelbewust en heimelijk het Amerikaanse samenlevingsmodel proberen omver te werpen. Ten tweede lijkt de MAGA-variant van *the paranoid style* op de episode van de jaren '50 tot '80 van de vorige eeuw. Net als tijdens het McCarthyisme, de Goldwater-campagne in 1964, het Nixon-presidentschap en de opkomst van Pat Buchanan vormt een **'Marxistische wolf in liberale schaapskleren'** het **doelwit van de MAGA-beweging**.²¹ Ten derde richt de huidige achterdocht zich niet primair op concrete individuen of netwerken maar op een alomtegenwoordige ideologie op mondiaal niveau. Zo wordt het streven naar **diversiteit, gelijkheid en inclusie van de 'woke-ideologie'** verantwoordelijk gehouden voor maatschappelijke problemen in de VS en het gehele Westen.

MAGA's politieke inhoud in historisch perspectief

Op inhoudelijk vlak bestaan de historische voorlopers van MAGA-ideologie uit **een gelijkwaardig mengsel van Amerikaans en Europees illiberaal gedachtegoed**.

Vanuit de binnenlandse geschiedenis bezien is de MAGA-ideologie een continuering van illiberale stromingen: de letterlijke heksenjachten van zeventiende-eeuws New England; president Andrew Jacksons (1829-1837) democratie voor de witte agrariër (en tegen de inheemse bevolking); de nostalgische politiek van de Confederatie tijdens en na de Amerikaanse Burgeroorlog (1861-1865); de segregatie in het Zuiden onder Jim Crow (1877-1965); de arbitraire vervolging van vermeende communisten en landverraders tijdens de Red Scare (1917-1920); het McCarthyisme; en de autoritaire elementen die bijvoorbeeld ook al in de presidentschappen zaten van Franklin Delano Roosevelt, Richard Nixon en Barack Obama.²² Illiberale echo's uit dit diverse verleden, aan zowel progressieve als conservatieve kant, worden bewust en onbewust opgeroepen door Donald Trump en zijn MAGA-beweging. Jacksons

---

21 Zie bijv. Mark Levin, *American Marxism* (2021); David Horowitz, *Final Battle: The Next Election Could Be the Last* (2023); Jack Posobiec, '[Western Civilization Is the Greatest Achievement in All of History and That Achievement Now Is Under Threat](#)': 'We've watched as our schools have turned into incubators of hatred (...). Cultural Marxism and the Neo-Bolsheviks seek to tear away the human rights of all those around them.'

22 Zie Steven Hahn, *Illiberal America: A History* (2024) en Ezra Klein, '[The Very American Roots of Trumpism](#),' *The Ezra Klein Show* podcast, 23 april 2025.

aanval op het federale bankstelsel vormt bijvoorbeeld de belangrijkste inspiratie voor Trumps agressieve houding tegenover de Federal Reserve. De geschiedschrijving over, en nationale herinnering aan de Burgeroorlog vormt een speerpunt in het culturele revisionisme van zowel Trump als Vance (zie ook hieronder). De progressief-liberale poging om het curriculum op scholen en universiteiten te zuiveren, soms op (haast) autoritaire wijze, wordt nu gespiegeld in conservatieve initiatieven om progressief-liberale ideeën juist uit openbare fysieke of digitale ruimtes te verbannen. President Obama's beslissing om de komst van extra migranten te gedogen via de *executive orders* DAPA en DACA van 2010-2012, ondanks Congres-wetgeving die het tegenovergestelde beval, wordt nu gespiegeld in Trumps pogingen om op soortgelijke wijze het normale wetgevingsproces te verwerpen.

De concrete onderwerpen, rolmodellen en precedenten voor de MAGA-politiek mogen dan Amerikaans zijn, MAGA's ideologische fundering is overwegend Europees. Patrick Deneen, een belangrijke filosoof binnen de MAGA-beweging, bouwt zijn voorgesteld 'regime' op uit flarden van Aristoteles en Thomas van Aquino. Curtis Yarvin, die het antidemocratische sentiment in Silicon Valley tot filosofisch systeem probeert uit te bouwen, beroept zich op Niccolò Machiavelli, Ludwig von Mises en de reactionaire pionier Joseph de Maistre. De mate waarin MAGA-ideologen zich expliciet bedienen van Europese politiek-filosofische concepten en intellectuele raamwerken maakt deze beweging uniek, en de vermeende lotsverbondenheid met Europa des te sterker.

Slotreflecties

MAGA is een jonge ideologie die momenteel (en in rap tempo) bezig is zich uit te kristalliseren. Zo'n proces is niet zonder risico's: onenigheden over de gewenste ideologische ontwikkelingsrichting kunnen uitmonden in schisma's, afsplitsingen en interne revoltes. Tekenen van zulke barsten in de coalitie doen zich al voor.

De interne tegenstellingen zijn te herleiden naar zes ideologische stromingen binnen de coalitie, te weten, tech-libertarisme, christelijk nationalisme, invloedssfeer-interventionisme, *alt-right*, economisch populisme en anti-institutionalisme. Deze stromingen overlappen deels en individuen kunnen aan verschillende stromingen tegelijk worden gekoppeld. De stromingen geven ieder een verschillende invulling aan de 'grootseid' van Amerika die hersteld moet worden volgens de *Make America Great Again*-belofte. Maar er zijn ook

gemeenschappelijkheden, zoals de fundamentele afwijzing van progressief liberalisme, de strijd tegen massa-immigratie en beschavingsdenken.

De concrete precedentes en politieke voorlopers van deze beweging – zoals Andrew Jacksons presidentschap – zijn overwegend Amerikaans. Maar wat tegelijkertijd opvalt is hoe *Europees* het intellectuele referentiekader van MAGA is. Dit ideologische gezicht van MAGA verklaart zowel de verbondenheid die de beweging voelt met Europa alsook haar vijandige houding richting de Europese Unie als (volgens MAGA) een totalitair, progressief-liberaal regime dat in karakter niet wezenlijk verschilt van de Sovjet-Unie.

4 Toekomstverkenningen

Introductie

Het vorige onderdeel van dit rapport poogde de aard van de huidige MAGA-coalitie in kaart te brengen. Wat daarbij opviel was de interne diversiteit van de coalitie, boven op een gedeelde ideologische fundering. Het huidige onderdeel probeert enkele toekomstrichtingen van de beweging te duiden. Belangwekkend is namelijk niet alleen hoe MAGA er nu uitziet, maar ook hoe MAGA er in de toekomst uit kan zien.

De eerste stap is het voorstelbaar maken van verschillende toekomstige ideologische gezichten van MAGA: welke stromingen kunnen de boventoon voeren? Deze voorstelbare toekomst van MAGA leiden tot een analyse van de wijze waarop ze de Nederlandse nationale veiligheid kunnen raken.

Voorstelbare toekomst van MAGA

Voor de selectie en analyse van prikkelende en (beleids)relevante toekomstverkenningen is in **november 2025** een **expertsessie** gehouden op Instituut Clingendael. De experts werden gevraagd (a) welke ideologische (machts)verschuivingen hebben al plaatsgevonden binnen de MAGA-beweging en (b) welke combinatie van MAGA-stromingen het meest zorgelijk lijkt met het oog op de Nederlandse nationale veiligheid? Vraag (a) had als doel om de **plausibiliteit** van toekomstige verschuivingen te staven: indien de experts een stabiel ideologisch mengsel zouden zien, of onbetwiste dominantie van één of meerdere stromingen, is het minder waarschijnlijk dat andere stromingen in de toekomst de overhand krijgen. Vraag (b) had als doel om te identificeren waar de grootste **impact** voor Nederland van toekomstige machtsverschuivingen binnen MAGA zou kunnen zitten.

Op basis van de antwoorden op vraag (a) kon al snel worden geconcludeerd dat MAGA een volatiele ideologische beweging is, met een voortdurende eb en vloed van toonaangevende stemmen (deels door de ideologische flexibiliteit van boegbeeld Donald Trump), zodat alle zes stromingen in principe een reële kans hebben om op enig moment dominant te worden.

In hun antwoorden op vraag (b) lichtten de experts **twee ideologische toekomsten van MAGA** uit als bijzonder impactvol. Een **derde mogelijkheid** werd door het onderzoeksteam zelf aangedragen als **dark horse-scenario**: een mogelijke toekomst die goed voorstelbaar is, terwijl deze gemakkelijk over het hoofd wordt gezien in risicobeoordelingen. Deze drie mogelijke toekomstige invullingen van MAGA zijn:

- **Toekomstverkenning 1: Economisch populisme voert de boventoon (dark horse).**
- **Toekomstverkenning 2: Een combinatie van tech-libertarisme & anti-institutionalisme voert de boventoon.**
- **Toekomstverkenning 3: Een combinatie van alt-right & invloedssfeer-interventionisme voert de boventoon.**

Hieronder worden deze drie mogelijkheden toegelicht. Eerst wordt vanuit het onderzoeksteam zelf een korte analyse gegeven van de mate van plausibiliteit dat de desbetreffende (combinatie van) stroming(en) dominant wordt in de toekomst. Daarna worden enkele zorgen en punten van aandacht rondom de impact op de Nederlandse nationale veiligheid besproken. Deze laatste zijn vooral gebaseerd op de uitkomsten van de expertsessie.

Drie zaken dienen hierbij in het achterhoofd gehouden te worden. Ten eerste: **andere toekomstverkenningen van MAGA zijn uiteraard voorstelbaar**. De hier behandelde opties zijn niet de enige mogelijke toekomsten van en combinaties binnen deze beweging. Ten tweede: **de toekomstverkenningen sluiten elkaar geenszins uit**. Zij bieden vooral verschillende lenzen voor de analyse van politieke dynamieken en hun geopolitieke effecten. Net zoals – en doordat – de stromingen deels overlappen, kunnen de toekomstverkenningen ook deels overlappen. Ten derde: **het is niet gezegd dat MAGA de toekomst van de VS gaat bepalen**. Andere politieke toekomsten van de VS zijn voorstelbaar (maar op dit moment niet waarschijnlijker). Onderstaande beperkt zich slechts tot de vraag: als MAGA dominant blijft, hoe kan haar toekomst er dan uitzien en hoe zou die toekomst de Nederlandse nationale veiligheid kunnen raken?

Toekomstverkenning 1: True and Blue MAGA (economisch populisme)

Plausibiliteit

Is het plausibel dat MAGA in de toekomst 'blauw' kleurt – dat wil zeggen, zich vooral of helemaal gaat toeleggen op de compromisloze behartiging van de belangen van de Amerikaanse arbeidersklasse (*blue-collar workers*)? **We zien op dit moment dat het vooral de lagere inkomens zijn die te maken krijgen met gebroken beloftes en nadelige gevolgen van het Trump-beleid.** Zo worden verarmde, agrarische gemeenschappen in de Amerikaanse binnenlanden bijzonder hard getroffen door zowel Trumps handelsbeleid als de bezuinigingen op de gezondheidszorg van Trumps zogenaamde *One Big Beautiful Bill Act*.²³ Dit laatste wetsstuk is door *The Atlantic* zelfs geduid als de 'grootste welvaartsoverdracht van arm naar rijk in de Amerikaanse geschiedenis.'²⁴

Toch behoort een economisch-populistische invulling van MAGA wel degelijk tot de set mogelijke toekomst van de beweging. Ten eerste schuilt de potentie van deze stroming in de ideologische invloed van drie toonaangevende figuren: JD Vance, Stephen Bannon en Tucker Carlson. Alle drie hebben dezelfde

---

23 Charlotte Howard, '[Checks and Balances Newsletter: Rural America reckons with Donald Trump](#),' *The Economist*, 25 oktober 2025.

24 Jonathan Chait, '[The Largest Upward Transfer of Wealth in American History](#),' *The Atlantic*, 22 mei 2025.

zeldzame eigenschap binnen de MAGA-beweging: zij hebben een eigen trouwe achterban en daarmee een machtsbasis die onafhankelijk is van Donald Trumps goed- of afkeuring (of aanwezigheid). Alle drie hebben hun publieke carrière opgebouwd met doorwrochte pleidooien voor economische gerechtigheid voor de arbeidersklasse – vaak gepaard aan de roep om vergelding voor de hoogmoed van een ‘globalistische,’ zelfzuchtige elite.²⁵ JD Vance wordt onder Republikeinse stemmers gezien als de meest logische opvolger van Donald Trump als er verkiezingen zouden worden gehouden en Trump geen nieuwe termijn in 2028 ambieert.²⁶ Vance geeft nu al aan de markt vooral te beschouwen als een politiek ‘instrument’ om sociaalmaatschappelijke doelen te bereiken.²⁷ Als Vance, Bannon en Carlson de toekomst van MAGA domineren – drie heren zonder omvangrijke zakenbelangen, zoals Trump die heeft – hoeveel invloed zal Wall Street dan nog hebben?

Ten tweede is economisch populisme – de afrekening met een zelfzuchtige bovenklasse – één van de weinige politieke domeinen waar MAGA nog enige steun kan verwachten van de linkervleugel van de Democratische Partij. In 2023 sloegen MAGA-gelieerde en Democratische Congresleden bijvoorbeeld de handen ineen voor een wetsvoorstel om politieke fraude op de aandelenbeurs aan te pakken. In 2025 nam dezelfde coalitie van radicaalrechts en democratisch links het voortouw in het afdwingen van de publicatie van het gehele Epstein-dossier. Lina Khan, het gezicht van Bidens doortastende antitrustbeleid, is één van de persoonlijke helden van Stephen Bannon.²⁸ Op deze manier kan een economisch-populistische invulling van MAGA op politiek en electoraal gebied verrassend levensvatbaar blijken. De vraag is of andere stromingen zullen meeverhuizen naar het centrum van de MAGA-macht en welke dat dan zijn. Een combinatie van economisch populisme en christelijk nationalisme ligt dan voor de hand (zie Tucker Carlson en Josh Hawley), net als een combinatie van economisch populisme en *alt-right* (zie Stephen Bannon en Nick Fuentes).

---

25 Zie JD Vance, *Hillbilly Elegy: A Memoir of a Family and Culture in Crisis* (2016); JD Vance, ‘[End the Globalization Gravy Train](#),’ *The American Mind*, 21 april 2020; Louis Nelson, ‘[Steve Bannon Hails Trump’s ‘Economic Nationalist’ Agenda](#),’ *Politico*, 18 november 2016; Tucker Carlson, *Ship of Fools: How a Selfish Ruling Class Is Bringing America to the Brink of Revolution* (2018).

26 Erin Keller, ‘[Who Do Voters Want as the 2028 Republican Candidate? New Poll Shows Clear Frontrunner to Succeed Trump](#),’ *The Independent*, 28 juni 2025.

27 Ross Douthat en JD Vance, ‘[JD Vance on His Faith and Trump’s Most Controversial Policies](#),’ *Interesting Times* podcast, 21 mei 2025.

28 Maggie Severns & Stephen Bannon, ‘[Steve Bannon on Trump’s Executive Orders, Musk’s DOGE and RFK Jr.](#),’ *The Wall Street Journal*, 6 februari 2025.

JD Vance probeert tot op heden alle stromingen in zijn eigen persoon te verenigen maar loopt nu al tegen de grenzen van die balanceer-act aan.²⁹ De linkervleugel van de Democratische Partij zal met sommige van deze combinaties makkelijker aansluiting kunnen vinden dan met andere.

Het is kortom goed voorstelbaar dat economisch populisme in de toekomst een dominante(re) positie binnen MAGA zal innemen. De eerste tekenen van een economisch-populistisch(er) MAGA-beleid in 2026 – een verkiezingsjaar – zijn al zichtbaar in door het Witte Huis aangekondigde beperkingen van de krediet- en vastgoedsector.³⁰ Als deze krachten binnen de coalitie sterker worden, zou men bijvoorbeeld kunnen denken aan een interne revolutie binnen de beweging tegen de voorkeursbehandeling die miljardairs en grote bedrijven genieten.

Impact

Tijdens de expertsessie werden de volgende zorgen over de gevolgen voor Nederland van dit toekomstbeeld aangestipt:

- Het Amerikaanse binnenland kan alleen re-industrialiseren als het productieapparaat van China wordt beteugeld. Daarom zal een economisch-populistische invulling van MAGA waarschijnlijk **harder optreden tegen China's economische positie** en de mate waarin bondgenoten nog economische banden met China mogen onderhouden. Dit zal negatieve macro-economische effecten kunnen hebben maar ook directe nadelige gevolgen voor de financiële en economische positie van Nederland, met alle gevolgen voor pensioenfondsen en overheidsbudgetten van dien.
- Daarnaast zijn de ideologische pijlen van het economisch populisme van MAGA ook gericht op **handelspraktijken van de Europese Unie**. Naast confrontatie met China zal deze toekomst van MAGA ook de confrontatie met de EU zoeken, waardoor de economische veiligheid en de internationale (onderhandelings)positie van Nederland verder kan worden aangetast.
- Verder is MAGA's economisch populisme isolationistisch ingesteld op het gebied van buitenlandbeleid. De dominantie van deze oriëntatie kan een **versnelde en ingrijpende terugtrekking van de Amerikaanse militaire**

---

29 Zie bijvoorbeeld Andrew Lapin, '[JD Vance Sidesteps College Student's Antisemitic Question While Defending Trump's Israel Stance](#),' The Jerusalem Post, 31 oktober 2025.

30 James Fontanella-Khan et al., '[Maga Has Gone Maoist': Corporate America Reels as Trump Turns Interventionist](#),' Financial Times, 16 januari 2026.

- aanwezigheid** in Europa betekenen. Ook de uitwisseling van (militaire) inlichtingen kan vanuit isolationistische motieven verder worden stopgezet.
- **Economische veiligheid** is daarnaast een punt van zorg als Nederland in de toekomst te maken krijgt met een economisch-populistische MAGA die de Amerikaanse arbeider volledig op nummer één zet terwijl Europa nog in een positie van sterke afhankelijkheid verkeert. Een economisch-populistisch MAGA kan in het uiterste geval inzetten op de gedwongen overname van strategisch onmisbare bedrijven of de uitbating van productieketens in Europa door Amerikaanse partijen, waarbij uitsluitend Amerikaanse werknemers worden ingezet en de output grotendeels naar de VS wordt geëxporteerd (zoals in het Chinese model).

Toekomstverkenning 2: Tech-soevereinen (tech-libertarisme & anti-institutionalisme)

Plausibiliteit

Ligt de combinatie van tech-libertarisme en anti-institutionalisme voor de hand? Er is een aantal redenen waarom deze twee stromingen goed op elkaar aansluiten. Op ideologisch gebied zijn beide stromingen in essentie een uitwerking van hetzelfde libertarische uitgangspunt: **de staat is in beide stromingen een obstakel dat de kernwaarde van individuele vrijheid in de weg staat.** Beide stromingen stellen daarom de **vrijheid van meningsuiting** centraal, zoeken de oplossing deels in **alternatieve digitale platforms en sociale media**, en prijzen dwarsdenken en controverses als vormen van individuele zelfontplooiing.

Beide stromingen vertonen, bovendien, een neiging naar enclavevorming.

Tech-ondernemers beginnen startups die experimenteren met verschillende vormen van onttrekking aan de bestaande sociaalmaatschappelijke structuren. Zo heeft de ondernemer Dryden Brown met financiële en politieke ruggensteun van Peter Thiel de mogelijkheid onderzocht om op Groenland een alternatieve, tech-libertarische samenleving te stichten. Andere gemeenschappen, zoals het eilandstaatje Próspero (Honduras), proberen een juridische uitzonderingspositie binnen andere grondwettelijke structuren te verwerven.³¹ Het fundamentele

---

31 Hannah Murphy, '[Tech Elites are starting their own for-profit cities](#),' Financial Times, 7 december 2025.

wantrouwen richting de overheid en de keerzijde hiervan, het streven naar een pure, vrije utopische samenleving, hebben deze tech-ondernemers gemeen met het radicale anti-institutionele deel van de MAGA-beweging. Dat is de stroming die zich toelegt op de ontmaskering van een wereldomspannende kwaadaardige pedofiele en satanische elite, geholpen door de *deep state*, waarvan Jeffrey Epstein de spil zou zijn geweest.

Ligt het voor de hand dat deze combinatie ook dominant wordt binnen de MAGA-beweging? **In het eerste jaar van Trumps huidige presidentiële termijn heeft het tech-libertarisme veel – zo niet alles – gekregen waar het om vroeg.** Bij de inauguratie viel op dat de voorste rij vooral werd bezet door techreuzen zoals Elon Musk, Jeff Bezos, Sundar Pichai en Mark Zuckerberg. Onder aanvoering van David Sacks, de *AI czar* van de regering, zijn cryptovaluta en AI-bedrijven gedereguleerd. Jensen Huang, de CEO van Nvidia, lijkt de strategische inslag van Washington te hebben bepaald toen het *AI Action Plan* zijn voorgestelde aanpak overnam: de assertieve export van de gehele *AI-stack* naar bondgenoten, inclusief hardware, in plaats van Amerikaanse software op lokale apparaten te laten draaien. In de onlangs verschenen NSS neemt de techwedloop een zeer prominente plek in binnen het narratief over de Amerikaanse grootsheid.³²

Daar staat tegenover dat tech-libertarisme impopulair is bij andere invloedrijke stromingen binnen MAGA. Tech-ondernemers zijn bijvoorbeeld gemiddeld genomen progressief als het op seksuele geaardheid of drugslegalisering aankomt, hetgeen slecht strookt met de overtuigingen van christelijk-nationalistisch MAGA. Techmiljardairs zijn meestal fervente tegenstanders van vakbonden, hetgeen in slechte aarde valt bij het economisch-populistische ‘*Blue MAGA*’-gedeelte van de coalitie. In bredere zin wordt het evangelie van het tech-libertarisme verkondigd door een relatief kleine groep van (gemiddeld) zeer rijke Amerikanen: het is voor een belangrijk gedeelte een filosofie van en voor een specifieke elite, niet een brede bevolkingsgroep. Op deze manier is tech-libertarisme op electoraal en ideologisch gebied een kwetsbaar element van de beweging.

Anti-institutionalisme daarentegen lijkt momenteel één van de minst vertegenwoordigde stromingen in het Witte Huis. Er zijn enkele uitdragers van

---

32 Zie bijvoorbeeld White House, ‘[National Security Strategy of the United States of America](#),’ pp. 3-5.

het QAnon-complotdenken benoemd op belangrijke posities, en een prominent politiek kopstuk van MAGA, Marjorie Taylor Greene, was bereid om Trumps toorn te trotseren omwille van de publicatie van het Epstein-dossier. Toch **stelt Trump zich opvallend terughoudend op richting deze onderstroom** binnen de MAGA-beweging. Marjorie Taylor Greene en Elon Musk zijn niet voor niets de twee MAGA-prominenten die het veld hebben moeten ruimen na een directe aanvaring met de president vanwege hun opstelling in het Epstein-dossier. De slepende affaire rondom Epstein lijkt het eerste moment dat Donald Trump politiek echt kwetsbaar werd en zelfs de controle over zijn eigen beweging dreigde te verliezen.³³ **Er lijkt dus sprake van een mismatch tussen de huidige opstelling van het MAGA-gezag in Washington en de sentimenten van de achterban.** Daarom is het goed mogelijk dat anti-institutionalisme in de toekomst een grotere rol gaat spelen dan in het heden. Deels ook vanwege de eerdergenoemde overeenstemming tussen uiterst conservatieve krachten en de linkervleugel van de Democratische Partij binnen het bestaande politieke krachtenveld op dit punt, net als bij het economisch populisme (zie boven).

De dominantie van de combinatie van tech-libertarisme en anti-institutionalisme in MAGA is weliswaar niet de meest waarschijnlijke toekomst van de beweging, maar nog steeds goed voorstelbaar. Als tech-libertarisme zijn exceptionele machtspositie vasthoudt, is anti-institutionalisme in ieder geval een natuurlijke bondgenoot.

Impact

Tijdens de expertsessie werden de volgende zorgen over de gevolgen voor Nederland van dit toekomstbeeld aangestipt:

- **Nederland kent momenteel enkele tienduizenden soevereinen.**³⁴ Dit zijn individuen die zichzelf buiten de maatschappelijke orde plaatsen, waarbij sommigen bereid zijn over te gaan tot gewapend verzet tegen een kwaadaardige elite of omverwerping van het bestaande systeem. Zij worden online geïnspireerd door libertarische ideeën over het natuurrecht en vinden elkaar in (al dan niet alternatieve) sociale media platforms en chatgroepen.³⁵

---

33 Stephen Collinson, [‘A Washington Humiliation Leaves Trump More Politically Exposed on Epstein Than Ever Before,’](#) CNN, 19 november 2025.

34 NCTV, [‘Soevereinenbeweging ondermijnt democratische rechtsorde,’](#) nieuwsbericht, 9 april 2024.

35 AIVD, Nationale Politie en NCTV, [Met de Rug naar de Samenleving: Een Analyse van de Soevereinenbeweging in Nederland,](#) april 2024, pp. 9-10, 16-17, 19.

Zij vormen daarmee **een ideaal doelwit voor beïnvloedingscampagnes vanuit een libertarische alliantie van tech-ondernemers en anti-institutionelen op posities van de Amerikaanse staatsmacht**. Op dit moment worden sociale media al gebruikt om inspiratie uit verschillende buitenlandse anti-institutionele bewegingen te halen.

- Ook onder Nederlandse anti-institutionelen of soevereinen kan een wens ontstaan naar een **terugtrekking in een alternatieve samenleving**. Het is voorstelbaar dat een alliantie van techmiljardairs en Amerikaanse anti-institutionelen pogingen van Europese of Nederlandse burgers om zich formeel af te scheiden van de samenleving in een eigen enclave **actief gaat ondersteunen met juridische en/of financiële middelen**.
- Amerikaanse techreuzen ondervinden last van Europese pogingen om hun bedrijven te reguleren. Door hun controle over sociale media is het voorstelbaar dat zij **complottheorieën over Europese en/of Nederlandse bestuurders en politici bevorderen via de algoritmes van hun platforms** om op die manier druk op beleidsvorming uit te oefenen. Tech-ondernemers kunnen ook actief desinformatie en complottheorieën verspreiden over bepaalde wetgevingsinitiatieven, zoals de Digital Services Act, wanneer deze hun belangen zou schaden.
- In bredere zin zien we dat MAGA-discoursen dicht bij de macht in Washington snel soortgelijke discoursen in Europa versterken. **Als anti-institutionalisme leidend wordt in MAGA, heeft dat een versterkende werking op een breed scala aan complottheorieën die in Nederland circuleren.**³⁶
- Het insisteren van de tech-libertariërs op gebrek aan moderatie op sociale media platformen zorgt ervoor dat **extreme denkbeelden sterk worden uitvergroot** in het online én offline publieke debat. Polarisation neemt sterk toe en leidt tot een ingrijpende verstoring van de openbare orde.
- De impopulariteit van de ideeën van de tech-libertariërs onder zowel de Amerikaanse als de Nederlandse bevolking vormt een zwakte voor de hier besproken coalitie.³⁷ Wanneer tech-libertarische ideeën in de beeldvorming de boventoon gaan voeren kan dat het succes van de activiteiten vanuit MAGA in Nederland verminderen.

---

36 Zie ook Gerben Bakker en Jesse Kommandeur, [Complot in Context](#), HCSS Focus, december 2025.

37 Zie voor meer context Deel 2 van deze publicatieserie.

Toekomstverkenning 3: De Amerikaanse Adelaar (*alt-right* & invloedssfeer-interventionisme)

Plausibiliteit

Is deze combinatie plausibel? **Ideologisch gezien vormen de *alt-right* en het invloedssfeer-interventionisme een natuurlijk koppel.** Militair interventionisme en de raciale en fascistische ideeën die gangbaar zijn in de *alt-right* zijn verschillend; niet elke militaire actie in naam van de Amerikaanse grootsheid en invloedssfeer heeft een wit-nationalistisch of fascistisch karakter. Wel hebben uitvergrote expressies van militair interventionisme in het verleden gemakkelijk een arbitrair recht-van-de-sterkste-gezicht gekregen. Als extreme uitingen van militair chauvinisme bovendien gevoed worden door verbitterde gevoelens van vernedering of intern verraad (zoals in Trumps presidentiële speech over *American carnage* of zijn reactie op de protesten tegen ICE-optreden in Minneapolis) en met noties van een externe zondebok (zoals het narratief over migratie en de Europese zwakte dat uit de NSS spreekt)³⁸, kan de uitkomst een pathologische vorm van nationale militaire assertiviteit betekenen. Ook zijn er **weinig fundamenteel onverenigbare standpunten tussen de twee stromingen, maar wel enkele significante ideologische raakvlakken.** Delen van de *alt-right*-achterban zijn weinig enthousiast voor buitenlands interventionisme. Toch hebben prominente MAGA-vertegenwoordigers met gezag binnen de *alt-right* – zoals Stephen Bannon en Nick Fuentes – zich positief uitgelaten over het

---

38 White House, '[National Security Strategy of the United States of America](#),' pp. 27.

Amerikaanse optreden in Venezuela en ook over eventueel toekomstig optreden in Groenland en Canada, soms tot de schrik van hun eigen publiek.³⁹ Er zijn ook ideologische raakvlakken die minder gevoelig liggen: beide MAGA-stromingen gaan het verst van alle in de acceptatie – in sommige gevallen zelfs de verheerlijking – van fysiek geweld en in de steun voor een rücksichtslos grens- en deportatiebeleid.

Ten tweede: is het plausibel dat deze combinatie ook daadwerkelijk dominant wordt binnen de MAGA-beweging? **Invloedssfeer-interventionisme vertoont, vanwege zijn oorsprong in het ‘neoconservatisme’ van weleer, de grootste continuïteit binnen de Republikeinse Partij** en geniet daardoor **het sterkste voordeel van de zittende macht** binnen de Amerikaanse conservatieve politiek van alle stromingen. In de Trump-II-regering is deze oriëntatie bovendien nu al dominant. Zowel het State Department (ministerie van Buitenlandse Zaken) als de recentelijk omgedoopte War Department (het voormalige ministerie van Defensie) staan momenteel onder invloed van een havikachtige, interventionistische politiek.

Ook de alt-right heeft potentie binnen MAGA, los van de vraag in welke mate deze oriëntatie nu al in beleidskringen wordt vertegenwoordigd. De alt-right vertoont namelijk een **sterke opwaartse beweging**. Op 28 oktober 2025 hield de uiterst invloedrijke politieke commentator Tucker Carlson een sympathiserend interview met de neonazistische activist Nick Fuentes. Toen het interview stuitte op maatschappelijke verontwaardiging, verklaarden verschillende gezagdragers binnen de MAGA-beweging zich solidair met Carlsons keuze. Kevin Roberts, de president van de Heritage Foundation, Donald Trump en diens zoon Donald Trump Jr. en JD Vance steunden alle vier Carlsons beslissing om een antisemitische complotdenker en Holocaustontkenner een miljoenenpodium te bieden. Hierdoor zijn in de tijdspanne van enkele weken **zelfs de meest extreme ideeën binnen de MAGA-coalitie genormaliseerd**.⁴⁰ De normalisatie van de

---

39 Will Sommer & Andrew Egger, ‘[MAGA Influencers Cheered Trump’s Venezuela War...](#)’ The Bulwark, 6 januari 2026; Stephen Bannon, ‘[Episode 5049: President Trump Sets His Sights On Greenland](#),’ War Room, 7 januari 2026.

40 Lisa Kashinsky, ‘[Heritage President Backs Tucker Carlson After Interview with Holocaust-Denier Nick Fuentes](#),’ Politico, 30 oktober 2025; Chris Cameron, ‘[Trump Defends Tucker Carlson After Nick Fuentes Interview](#),’ The New York Times, 16 november 2025; Isaac Shorr, ‘[Donald Trump Jr. Blames Tucker Carlson-Nick Fuentes Uproar on Neocons](#),’ Mediaite, 1 december 2025; Caroline Vakili, ‘[Vance Rejects ‘Purity Tests’ amid GOP Tensions over Bigotry, Conspiracies](#),’ The Hill, 22 december 2025.

grimmigste ideeën binnen de coalitie schuilt echter niet alleen in het tolereren van extreme denkers. Ook in de eigen communicatie levert het Witte Huis een actieve bijdrage aan het normalisatieproces: in reactie op de confrontatie over Groenland deelt het Witte Huis op X een meme ('Which Way, Greenland Man?') die verwijst naar het wit-nationalistische en antisemitische boek *Which Way Western Man?* van William Hayley Simpson uit 1978.⁴¹

Volgens schattingen van een gezaghebbende conservatieve politieke analist bestaat op het moment van schrijven **30 tot 40% van Republikeinse beleidsmedewerkers onder de 30 jaar uit aanhangers van het neonazistische gedachtegoed** van Fuentes (al schat een andere ingewijde het aantal lager in).⁴² Wat het werkelijke aantal ook is – Fuentes vertegenwoordigt slechts één van de kampen binnen het *alt-right*-gedeelte van MAGA, waardoor het totaalpercentage van jonge *alt-righters* binnen MAGA hoe dan ook hoger ligt dan het percentage Fuentes-aanhangers (ook wel 'Groypers' genoemd).

Dit beeld van **serieuze en groeiende invloed van alt-right-ideeën in Washington** wordt anekdotisch bevestigd door een reeks uitgelekte chatberichten van de jeugdafdeling van de Republikeinse Partij, waarin met waardering over Adolf Hitler en de gaskamer wordt gesproken.⁴³ Bovendien lijkt zulk gedachtegoed in Washington momenteel geen nadelige professionele gevolgen te hebben voor de individuen die het uitdragen.⁴⁴ Nathan Levine, een invloedrijke conservatieve blogger die ervoor pleit dat het Westen in het reine komt met zijn naziverleden (en daarbij stelt dat dit revisionisme nog wel eens gepaard zou kunnen gaan met 'conflict, gevaar en oorlog'), wordt een positie aangeboden op het ministerie van Buitenlandse Zaken.⁴⁵ Paul Ingrassia krijgt een belangrijke functie aangeboden binnen de General Administration Services kort na het uitlekken

---

41 Ben Makuch, '[White House Post Nods to Racist, Far-Right Subculture, Extremism Expert Says](#),' The Guardian, 14 januari 2026; Jason Abbruzzese, '[Some Trump Administration Social Media Posts Mirror Extremist Rhetoric](#),' NBC News, 17 januari 2026.

42 Rod Dreher, '[J.D. Vance versus the Groypers](#),' The Free Press, 12 november 2025; Emily Jashinsky, '[Are 30-40% of Conservative Gen Z Staffers Really Groypers?](#)' UnHerd, 13 november 2025.

43 Jason Beeferman, '["I Love Hitler": NY GOP Caught Up in Racist Chats](#),' Politico, 14 oktober 2025.

44 Chantelle Lee, '[White House Shrugs Off Leaked Chats from Young Republicans Praising Hitler](#),' Time Magazine, 16 oktober 2025.

45 NS Lyons [Nathan Levine], '[American Strong Gods](#),' The Upheaval, 13 februari 2025; Max Mitchell, '[NS Lyons Joins US State Department](#),' UnHerd, 16 juni 2025.

van sms-berichten waarin hij verkondigt 'nazitendensen' te hebben.⁴⁶ Zowel conservatieve als niet-conservatieve stemmen constateren ten slotte al sinds Trumps eerste termijn dat *alt-right* de ideeënstrijd binnen conservatief Amerika gestaag aan het winnen is.⁴⁷

Er zijn, kortom, sterke signalen dat de combinatie van *alt-right* en invloedssfeer-interventionisme in de toekomst dominant kan worden binnen de MAGA-beweging.

Impact

Tijdens de expertsessie werden de volgende zorgen over de gevolgen voor Nederland van dit toekomstscenario aangestipt:

- Washington zou in dit scenario **druk** kunnen gaan uitoefenen **op de Europese of Nederlandse rechtsorde** door bijvoorbeeld:
  - o *Pro bono* juridische hulp te bieden aan Europese of Nederlandse rechts-extremistische en -terroristische verdachten, waardoor het juridische speelveld ongelijk wordt gemaakt.
  - o Druk op Europese of Nederlandse rechters uit te oefenen via financiële sancties op individuele rechters, visumverboden tegen zulke rechters en lastercampagnes op sociale media.
  - o Technologische afhankelijkheden uit te buiten om nationalistische en discriminerende beleidskeuzes af te dwingen.
- **Sommige wit-nationalistische ideeën kunnen op significante steun rekenen onder delen van de Nederlandse bevolking**, vooral als deze ideeën verbonden worden met een afwijzing van massamigratie en vrees voor de ondergang van de westerse beschaving (zie Deel 2 van deze studie, binnenkort te verschijnen). Daardoor kunnen zulke ideeën relatief makkelijk invloed uitoefenen op het maatschappelijke debat hier.

---

46 Jacob Kornbluh, '[Paul Ingrassia Promoted at GSA after 'Nazi Streak' Text Scandal.](#)' The Forward, 3 december 2025.

47 Zie Michael Anton, '[Are the Kids Al\(t\)right?](#)' The Claremont Review of Books, 2019; Ben Schreckinger, '[The Alt-Right Manifesto That Has Trumpworld Talking.](#)' Politico, 23 augustus 2019; Bryan Garstens hartenkreet tijdens de jaarlijkse conferentie van LeFrak Forum: '[Lorraine Pangle, Diana Schaub, Matthew Rose: "Liberalism and/or Civic Virtue"](#),' The LeFrak Forum at Michigan State University (YouTube video), 1:03:50-1:06:47, 30 april 2022; Graeme Wood, '[How Bronze Age Pervert Charmed the Far Right.](#)' The Atlantic, 3 augustus 2023.

- **Een potentiële, eenzijdige focus van het Amerikaanse veiligheidsapparaat op linkse complotten, grenspatrouilles en jihadisme zou spillover-effecten kunnen hebben op de Nederlandse veiligheidssituatie.** Blinde vlekken bij een belangrijke veiligheidspartner kunnen leiden tot gebrekkige of onvolledige gezamenlijke kennisvergaring en -opbouw.
- **De politieke inzet van Trump op het oppakken en deporteren van illegalen, en hard optreden tegen burgerprotesten hieromtrent, heeft vergaande gevolgen voor het werk van grenswachten, politie en zelfs de krijgsmacht in de VS.** De scherpe kritiek van MAGA op het Europese migratiebeleid, inclusief het uitreiken naar bijvoorbeeld de AfD in Duitsland, zou kunnen betekenen dat **vergelijkbare politieke stromingen in Europa** zich in de toekomst gesteund zouden kunnen weten bij **een pleidooi voor een vergelijkbare gemilitariseerde inzet van de politie en strijdkrachten om illegalen op te pakken en te deporteren.**
- Als **Hollywood** op enig moment overgaat op een **wit-nationalistische of chauvinistische artistieke identiteit** (voor de eerste tekenen daarvan, zie Deel 3 van deze studie, later te verschijnen), zou dit de acceptatie onder Nederlanders, die vooral Hollywood-producties consumeren, van onconstitutionele methodes van ordehandhaving op de langere termijn kunnen vergroten.

Slotreflecties

In dit deel van de studie zijn twee mogelijkheden geschetst voor de toekomst van de MAGA-beweging die op een verschillende manier beide *high probability/high impact* zijn: een economisch-populistisch MAGA en een *alt-right*, invloedssfeer-interventionistisch MAGA. Een door tech-libertarisme en anti-institutionalisme gestuurd MAGA is weliswaar *high impact* maar wordt in dit onderzoek minder waarschijnlijk geacht.

De ideologische toekomst van MAGA is onzeker, net als de politieke toekomst van MAGA binnen het Amerikaanse bestel. De schematische verkenningen in dit onderdeel van het rapport zijn geenszins bedoeld als voorspellingen. Voor een completer beeld van de mogelijke toekomst van deze beweging, inclusief een meer divers palet aan scenario's, betere inschatting van relatieve impact en een analyse van de meest plausibele mechanismes waarbij een dergelijke toekomst tot stand zou kunnen komen, is meer *foresight*-onderzoek nodig. Ondanks het preliminaire karakter van bovenstaande reflecties is er echter reden tot zorg over

de snelle evolutie van deze beweging. Stemmen die voorheen vooral in de marges van het Amerikaanse conservatisme opereerden, maken momenteel een snelle opmars naar het centrum van de aandacht en de macht.

MAGA's revolte tegen de poortwachters van het fatsoen heeft het publieke debat in de VS volledig opengebrouwen. Dat heeft een emanciperende werking voor sommigen, maar brengt ook grote risico's met zich mee. Als er geen taboes meer zijn, als elke vorm van interne censuur en *gatekeeping* in de conservatieve beweging kan worden afgedaan als een heropleving van liberaal-progressieve tirannie, en als de meest radicale stemmen een structureel voordeel genieten via algoritmen en digitale sensatiezucht – waar eindigt deze beweging dan?

Met welk Amerika krijgt Nederland te maken?

5 Conclusie

De band tussen Europa en de Verenigde Staten is in de twintigste eeuw, met name na de Tweede Wereldoorlog, enorm verstevigd. Er ontstond een idee van één Westerse wereld, die, zoals historicus Peter Frankopan kernachtig verwoordt, niet alleen maar draaide om geografie, maar vooral op een stevig ecosysteem van gedeelde gewoonten en waarden.⁴⁸

De speech van JD Vance bij de Veiligheidsconferentie van München, in februari 2025, confronteerde de Europese beleidskringen voor het eerst met openlijke en fundamentele vraagtekens bij die gedeelde interpretatie van het naoorlogse Westen. Sindsdien stapelen de gebeurtenissen zich op die de trans-Atlantische band onder druk zetten: het dedain ten aanzien van Europa dat uit de uitgelekte berichten van 'Signalgate' sprak, de tariefpolitiek van 'Liberation Day,' de EU-vijandige strekking van de Nationale Veiligheidsstrategie en zelfs de reële dreiging om Groenland, een overzees gebied van een EU-lidstaat, te annexeren.

Bij al deze gebeurtenissen is sprake van een unilaterale poging de trans-Atlantische gemeenschap radicaal te transformeren: MAGA-Amerika lijkt aan te sturen op verwerping van de status quo. Om de (veiligheids)betekenis van dit moment voor Nederland te begrijpen is het noodzakelijk de MAGA-beweging te doorgronden en de wijze waarop deze beweging zich wenst te verhouden tot Nederland en Europa.

Het eerste hoofdonderdeel van het huidige rapport, de 'Conceptuele analyse van MAGA,' benadrukte de hoge mate van ideologische diversiteit van de MAGA-beweging. De in dit rapport geïdentificeerde stromingen (tech-libertarisme, christelijk nationalisme, invloedssfeer-interventionisme, *alt-right*, economisch populisme en anti-institutionalisme) verschillen over fundamentele zaken van mening. Ter illustratie: de ideeën van de economisch populist, die zeggen op te komen voor de verarmde Amerikaanse arbeider, zijn in dezelfde beweging vertegenwoordigd als de ideeën van de miljardairs van het tech-libertarisme, die in hun streven naar maximale efficiëntie de lonen zoveel mogelijk proberen te

---

48 Peter Frankopan, '[From Allies to Arenas: The U.S. Plan to Rewire Europe and the World](#),' Global Threads with Peter Frankopan, 12 december 2025.

drukken. De zes stromingen koesteren ieder een ander idee van de te herstellen grootsheid van Amerika: alles komt uiteindelijk neer op de 'G' in MAGA. Naast tegenstellingen zijn er echter ook belangrijke gemene delers die samen MAGA's ideologische 'basisstructuur' vormen. De voornaamste zijn de (existentiële) strijd tegen progressief liberalisme, een afwijzing van de progressieve invulling van het diversiteitsstreven, beschavingsdenken en een afkeer van massa-immigratie.

Naast ideologische gemene delers is het vooral het charismatische en dwingende leiderschap van Donald J. Trump dat deze ideologische kikkers in dezelfde kruiwagen houdt. Maar wat gebeurt er met de coalitie als die verbindende factor wegvalt? Gezien de scherpe interne tegenstellingen lijken schisma's, machtsstrijd en intrige onvermijdelijk. Als MAGA blijft regeren in Washington, met welk gezicht van deze beweging krijgen Nederland en Europa dan te maken? Sommige uitkomsten zijn waarschijnlijker dan andere, maar fundamentele onzekerheid over de politieke toekomst van MAGA blijft voortbestaan.

In het tweede hoofdonderdeel van dit rapport, 'Toekomstverkenningen,' werd daarom gereflecteerd op drie ontwikkelingsrichtingen van de MAGA-beweging en hun mogelijke implicaties voor de Nederlandse nationale veiligheid. De eerste verkende een MAGA dat wordt gedomineerd door de economisch-populistische ideeën van een deel van de coalitie. De tweede verkende een MAGA dat wordt gekenmerkt door een combinatie van tech-libertarisme en anti-institutionalisme. De derde verkende een MAGA waarin de stromingen van *alt-right* en invloedssfeer-interventionisme leidend zijn.

Het zorgwekkende beeld dat uit de eerste verkenning opdoemde was de constatering dat de uitkomsten met de grootste gevolgen voor de Nederlandse nationale veiligheid en sociaal-maatschappelijke stabiliteit ook meteen de meest plausibele toekomst zijn, gezien de interne dynamieken binnen de MAGA-beweging. De eerste verkenning ging over een MAGA-Amerika dat zowel de Europese als Chinese industrie beschouwt als rivalen, en in zijn optreden tegen deze vermeende rivalen onverschillig(er) lijkt over financiële onrust. Deze uitkomst kan ingrijpende gevolgen hebben voor de nationale veiligheidsbelangen. De derde verkenning is eveneens zorgwekkend. Immers, een MAGA-Amerika dat zich laat influisteren door de grimmigste en radicaalste stemmen binnen de coalitie, en deze combineert met het militaire machtsvertoon van het invloedssfeer-interventionisme, kan minstens even grote gevolgen voor de Nederlandse nationale veiligheid en sociaal-maatschappelijke

stabiliteit teweegbrengen. De tweede toekomstverkenning legde een andere veiligheidszorg bloot, namelijk de (ideologische) convergentie tussen tech-ondernemers, Amerikaanse anti-institutionele stemmen en een groeiende groep ‘soevereine’ Nederlanders, die elkaar wel eens zouden kunnen vinden in het delegitimeren van Europese overheden, inclusief de Nederlandse. Deze derde toekomstverkenning wordt echter op dit moment minder waarschijnlijk geacht.

De toekomstverkenningen van dit rapport zijn slechts ‘verkenningen’ – eerste ruwe schetsen op basis van de beschikbare *open source*-informatie en preliminaire gesprekken met experts. Eén van de mogelijkheden tot vervolgonderzoek is grondig scenariowerk naar, onder andere, de kernonzekerheden rondom de toekomst van MAGA, een betere inschatting van zowel de impact als de relatieve waarschijnlijkheid van de mogelijke toekomsten en de signalen die op de materialisatie van één van deze mogelijke toekomsten zouden kunnen duiden. Maar voor scenariowerk en voor anticiperende beleidskeuzes moet eerst worden vastgesteld waar we het precies over hebben. Daartoe dient dit eerste rapport binnen het drieluik over MAGA in Nederland.

In Deel 2 van het drieluik over MAGA wordt ingegaan op de vraag in hoeverre de ideeën van deze Amerikaanse beweging resoneren onder de Nederlandse bevolking.

